

Хата, або кінець епохи вишневих садів

Надія Симчич

Трагікомедія

Джерело: [Жінка-УКРАЇНКА](#)

Дійові особи:

1. Петро - чоловік, 45 років
2. Галя - його дружина, 44 роки
3. Дід Микола, батько Петра - 70 років
4. Баба Дуся - мати Петра, трохи дивакувата, 70 років
5. Ольга, дочка господарів - 19 років
6. Василь, син господарів - 23 роки
7. Віталія - мажор, 22 роки
8. Ярослав - 22 роки, студент-юрист, хлопець Ольги
9. Єкатеріна Владіміровна, тітка Галі - до 60 років
10. Тінь Віталі
11. Поштарка Віта

Бійці "Беркуту"

Дія відбувається в одному з обласних центрів України в наші дні.

І ДІЯ

КАРТИНА ПЕРША

Затишне кафе; грає романтична музика.

Ява 1

Віталія, Єкатеріна Владіміровна

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*заходить*) Здравствуйте, Віталія!

ВІТАЛЯ (*підводячись з-за столика*) Здравствуйте, Єкатеріна Владіміровна!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*розглядаючись*) Уютное местечко...

ВІТАЛЯ. Рад, што вам здесь панравілось... Прісядем?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*сідає*) Очєнь удівітєльнє, што ви мєня прігласілі!

ВІТАЛЯ. Пачєму нє прігласіть умнєю жєнщінє в уютнє мєстєчкє? Тєм болєє, єсть умний разгавор!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. К чєму єтє тєінствєннєсть, нїкєк нє паймє!

ВІТАЛЯ. Чтє будєм пїть: чай, кєфє, капучїно?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Капучїно, пажалустє!

ВІТАЛЯ (*крїчїть до офіцієнтє*) Двє капучїно, пажалустє!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Дєвнє нє бїлє в кєфє...

ВІТАЛЯ. А напрасно, Єкатеріна Владіміровна, напрасно! Іногда в кафе випіть капучіно очень даже нічого... Пріятно, мля... Ізвініте...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Так о чьом же ви хателі пагаваріть?

ВІТАЛЯ. Я, собственно говоря, не ат сваєго імені...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Інтересно, интересно...

ВІТАЛЯ. Я ат імені свого роботодавця...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Роботодавця?! Інтересно, интересно...

ВІТАЛЯ. Відіте лі, дело в том, что мой работодатель... Ето он строїт дом возле вашей... так скать... хати!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ах ето он строїт дом возле нашей хати?!

ВІТАЛЯ. А сейчас возникла небольшая проблемка, мля... Ізвініте...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А у нас с вашим строїтельством сколько проблем, представьте себе! День і ночь – стук, шум, гам! Земля дрожит под ногами! В доме появилісь трещіни!

ВІТАЛЯ. Єкатеріна Владіміровна, ну что ви так переживаете... Ну шо вам до той хати?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. В каком смысле?

ВІТАЛЯ. Ви ж там даже не пропісана!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ну, собственно говоря...

ВІТАЛЯ. Ви там только живьоте временно, я правильно, мля... ізвініте, понімаю?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ну, собственно говоря...

ВІТАЛЯ. Ви, кажется, продали квартиру і вложили деньгі в какой-то новострой?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А откуда у вас, ізвініте, такіе подробніе сведения о моїх жіліщних проблемах?

ВІТАЛЯ. Єкатеріна Владіміровна... Мой работодатель не первый год в строїтельном бізнесе... Я вообще к вам с деловим предложенієм, мля... От него... Ви немножко поможете нам... моему работодателю... а мой работодатель... поможет вам!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. В каком смысле?

ВІТАЛЯ. Даст вам квартиру в новом, строящемся доме!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. В каком доме?

ВІТАЛЯ. Какая ви непонятлівая! Ви поможете ему решить его небольшую проблемку, а он поможем вам решить вашу проблемку!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Віталю, я вас не понімаю! О чьом ми гаварім? Что ви от меня хотіте?

ВІТАЛЯ. Вот ето деловой разговор! Я вам сейчас обрісую сітуацію... Возле вашей хати мой работодатель строїт дом. Так?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Так.

ВІТАЛЯ. І у него возникла проблема – нужно место для парковкі...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ну...

ВІТАЛЯ. Эта парковка по плану находітся как раз на месте вашей хати! Ви ему содействуете в етом деле, а он вам – квартиру в новострое!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. В каком смысле – "содействуете"? Люді мене пріютілі!

ВІТАЛЯ. Он і людей не абідіт! Ну пасматріте, где ані живут! Разве это условия?! Полуразвалившаяся лачуга! Без воды, без канализации! Я без слёз сматреть не магу! Он даёть вам... трі квартири вместо одной хати!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А пачему ви с етім разговором ко мне прішлі, а не к Ніколаю Петровічу? Ведь он – хозяин!

ВІТАЛЯ. Да хаділі к нему!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. І – ?

ВІТАЛЯ. Упьюрся – нет, гаваріт, і всю! Хата, гаваріт, построена на історическом фундаменте! Охраняется, гаваріт, гасударством!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А... Слїшала я ету історію...

ВІТАЛЯ. Та шо ёму сделается, етому фундаменту?! Закатаём его в асфальт акуратненько, а каму нада будет, аткапает...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А... квартиру ваш работодатель даёть какую? Двухкомнатную?

ВІТАЛЯ. В смысле? А, ну-у... Ну да!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Так что ат меня требуется?

ВІТАЛЯ. Ну я же гаваріл – умная женщина! Я сразу это понял! Во всей етой семейке ви одна – здравомыслящая личность, мля! Извїніте...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Я вас очень внімательно слушаю...

КАРТИНА ДРУГА

Велика вітальня в хаті, з якої веде кілька дверей. Посередині – стіл, застелений білою скатертиною.

Вітальня має строкатий, і навіть еклектичний вигляд: одні двері – старі, обшарпані, інші – нові; телевізор – старий, ще радянський, комп'ютер та два крісла – шкіряні, нові; в одному кутку кімнати – "євроремонт", в іншому – старі, брудні шпалери. Під стіною – сервант, заставлений різними речами: бюстик Шевченка, кілька книжок, чарочки, мисочки. Стеля висока, вся заснована павутинням; її тримає масивна балка, порізьблена різними знаками – сонця, дерева роду, роком будівництва хати тощо. У стінах подекуди видніються діри.

Час від часу знадвору чути роботу будівельної техніки – удари, звук моторів і т.п. Там ведеться будівництво нового будинку.

ЯВА 1

Ольга, Ярослав

ЯРОСЛАВ (розглядається) То оце ти тут живеш?

ОЛЬГА. Оце тут...

ЯРОСЛАВ. Хм... Гарна хата. Я вперше в такій. Абсолютно унікальне планування!

ОЛЬГА. Унікальний безлад... Не роби вигляду, ніби нічого не помічаєш! Розслабся...

ЯРОСЛАВ. Та ні, справді! Я ж із батьками все життя – в квартирі на дев'ятому поверсі... Такого велетенського будинку і справді не бачив!

ОЛЬГА. А по телевізору?

ЯРОСЛАВ. Не комплексуй! Будинок справді класний! Ще й у центрі міста...

ОЛЬГА. Що в ньому класного – то це фундамент!

ЯРОСЛАВ. Хм... *(заглядає по кутках, сміється)* Звідси фундаменту не видно!

ОЛЬГА. У нашої хати фундамент – історичний! Охороняється державою!

ЯРОСЛАВ. А що в ньому такого історичного?

ОЛЬГА. Це вже археологам видніше... Сказали – дуже древній, і край! Мало не часів Софії Київської...

ЯРОСЛАВ. Скажеш таке – Софії Київської!

ОЛЬГА. Це кажуть археологи!.. Фундамент то історичний, а стіни в тріщинах, у грибку! Підлогу поточили щурі! Стеля в павутинні!

ЯРОСЛАВ. Ну, це можна віником... Ремонт можна!

ОЛЬГА. Ремонт! Так і мати каже! А батько вперся – ремонт не допоможе, треба цю зносити, нову будувати! Фундамент-то історичний! Тільки й чую від самого дитинства: ремонт! Зносити! Ремонт! Зносити!

ЯРОСЛАВ. А дід що каже? А баба?

ОЛЬГА. Те ж саме: ремонт! Зносити! А хата тим часом валиться!

ЯРОСЛАВ *(ще раз проходячись кімнатою, задумано)* Так, ремонт тут навряд чи допоможе... А щоб нову будувати, треба проект... Слухай, так намалюй проект! Ти ж – архітектор!

ОЛЬГА. Колись буду!

Із дверей, що по центру, виходить БАБА ДУСЯ. Вона якийсь час кружляє кімнатою, заглядаючи в усі щілини, що на підлозі, потому підіймає голову і якийсь час гіпнотизує поглядом павуків, що затягли павутиною всю стелю.

ЯРОСЛАВ *(пошепки)* Хто це?

ОЛЬГА. Бабуся! Вона... як би це... трохи дивакувата!

ЯРОСЛАВ. Зрозуміло...

ОЛЬГА. Всі талановиті люди такі...

ЯРОСЛАВ. Вона талановита?

ОЛЬГА. Співачка! Голос – сила! Але доля не склалася: рано втратила батьків, молодість в злиднях, а тоді – заміжжя, вже стало не до того... Але вона завжди співала! В гуртках художньої самодіяльності – поки ті ще існували... На весіллях... Поки там іще співали!

ЯРОСЛАВ. А що це вона робить?

ОЛЬГА. З павуками розмовляє...

ЯРОСЛАВ. Про що?!

ОЛЬГА. Як – про що? Щоб забиралися зі стелі разом зі своєю павутиною!

ЯРОСЛАВ. Але ж вона мовчить!

ОЛЬГА. Це ти так думаєш! Насправді вона розмовляє!

ЯРОСЛАВ. Але ж вони її нечують!

ОЛЬГА. Вона вперта... Ходімо до моєї кімнати!

ОЛЬГА та ЯРОСЛАВ заходять до одних із дверей.

ЯВА 2

Дід Микола, Баба Дуся

ДІД МИКОЛА заходить, і починає метушитися біля комп'ютера, включаючи його.

Знадвору чується гупання будівельної техніки.

БАБА ДУСЯ (бурмоче) Стукать, їм треба стукать! І гупають, і гупають! Чекайте, чекайте... (грози́ть кулаком до стелі)

ДІД МИКОЛА (до БАБИ ДУСИ) Дуся, це не павуки гупають... Це дом рядом строять, ти ж знаєш...

БАБА ДУСЯ (до павуків). Чекайте, чекайте, прийде на вас холера...

ДІД МИКОЛА. Дуся, вони тебе не чують! (до себе) Все в голові помішалось! Де та стройка, де ті павуки... Треба лестницю купити, та тих клятих павуків позмітати! Сам уже старий, та не можеш, а молодьож не допросишся! (заглиблюється у блукання інтернетом)

ЯВА 3

Ті ж, Єкатеріна Владіміровна

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ахота вам, Петровіч, в етом комп'ютере глаза портіть...

ДІД МИКОЛА. Дуже інтересні новини, дуж-же цікаві!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Новості можна і по телевізору пасматреть... А ещо серіал какой-то...

ДІД МИКОЛА. Ви мені, Владіміровна, своїми серіалами жить не даєте! Третій рік один і той самий дивитесь...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Там всьо время проісходіт что-то новое! (приглядається до виставлених на серванті дрібничок) А што ета ви із серванта убрали матрешку?

ДІД МИКОЛА. Ну ви придумали, Владіміровна, матрешку коло бюсту Шевченка поставіть!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ето не прастая матрешка! Я ёй купіла на Красной площади!

ДІД МИКОЛА (гнівно) І все рівно їй не місце коло Шевченка! Заберіть її звідси! Чи в свою кімнату, чи ще кудись!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (примирливо) Екій ви упрямец! Што вам тот Шевченка - родственнік што лі, штоби так сердіцца...

ДІД МИКОЛА (сердито) Він всім українцям родственнік! Тільки не всі пам'ятають!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (примирливо) Ну ладно, паставлю матрешечку в сваей комнатє!

ДІД МИКОЛА (сердито) Ото й поставте! (після невеликої мовчанки) Хе-хе-хе! Ось послушайте новину: "У США поліцейські застрелили штучного алігатора!" Або ось цю: "Чоловік сам себе похоронив живцем, намагаючись прикликати удачу"! Ну есть же ж

чудаки на світі!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. І що в етом інтересного! Посмотрелі би телік лучше!

ДІД МИКОЛА *(не відриваючись від комп'ютера)* Олька каже на нього - "зомбоящик"!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ето ещѡ что такое - "зомбоящик"! Нікагда не слишала ат нейо!

ДІД МИКОЛА. Слухайте, Владіміровна, може в двері будуть стукать...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А што такое, Петровіч?

ДІД МИКОЛА. Так сьгодні ж одинадцате! Поштарка пенсію принесе!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(нагрano)* Што ви, Петровіч, гаваріте? Поштарка прідьот? Действітельно, сегоднѡ пенсія!

ДІД МИКОЛА. Треба слухать, як стукатиме, та одчинить, щоб людина не чекала довго...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Да, канешно, канешно! Будем слухать!

БАБА ДУСЯ. Стукать, стукать... Грюкають, грюкають... Западетеся ви крізь землю...

ДІД МИКОЛА. Дусѡ, успокойся! Не кляни їх, люди на роботі! Щас поштарка прийде... Треба паспорти приготувить... Принеси паспорти краще!

БАБА ДУСЯ *обертається і виходить за паспортами.*

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(нагрano)* Мнѡ, кстаті, рассказивалі старушкі, кагда ѡ езділа к своѡй пріятельніце... І пріятельніца тоже... Так ані все палучають денгї не ат пачтальйона, а із банкомата... Ані в банк перевелі свою пенсію... Там проценти нарастають! Очѡнь вигодно...

ДІД МИКОЛА. Та ви мені вже всі вуха прожужжали тими банкоматами...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Вот іменна! Я тоже решила проконсультироваться с аднім маладим чѡлавекам... Знакомим... Плімянніком знакомой... Валечкі... Какіѡ документи нужны... Может он сегоднѡ і прідьот... Тоже переведу...

ДІД МИКОЛА. Ой, сомніваюсь ѡ... Ці банкомати... Стоять на вулиці! Ненадѡжно!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Так у вас же денгї на карточке! Прічьом тут банкомати! Грабанут адін, а ви прічьом? Пашлі в другой, і снялі денгї!

ДІД МИКОЛА. Та ну, грабануть... Не чув ѡ, щоб банкомати грабили!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Вот відіте! Там же всѡ прадуманно! Гаварѡт, в Кіѡве етой карточкой с банкомата можна в магазінах расплачивацца!

ДІД МИКОЛА. Чим - карточкою з банкомата?

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Карточкой с банкомата!

ДІД МИКОЛА. Так то ж в Кіѡві! А тут - хоч би гроші знять!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ето сначала сложно! Мнѡ пріятельніца показивала несколько раз... Пару раз пасмотріте, і самі сможете!

ДІД МИКОЛА. Ну, не знаю... Ненадѡжно!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Так ти ж не прівязѡ к почтальйону - прідьот, не прідьот, прінєсьот, ілі его там где-нібудь в тьомном уголке пріб'ют і сумку с пенсіѡй

заберут...

ДІД МИКОЛА. Ну це так...

БАБА ДУСЯ *заносить паспорти.*

БАБА ДУСЯ *(бурмоче)* Стукать, їм треба стукать! Прокляті!

ДІД МИКОЛА *(застережливо)* Дуся!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(награно)* Да, кстаті... Пайду і я за паспартом, щоб патом не бегать... Вот! Сплошніе неудобства!

Виходить.

Ява 4

Ті ж, Поштарка Віта

Лунає стукіт в двері.

ДІД МИКОЛА. Заходьте!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(повертаючись із паспортом)* Захадіте!

ПОШТАРКА *(заходить)* Здрастуйте!

ДІД МИКОЛА. Здрастуй, Віта! Проходь, сідай ось за стіл!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Заждалісь вас, Віта! Пенсію прінесли?

ПОШТАРКА. Ваші паспорта!

ДІД МИКОЛА та ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА квапливо подають паспорти. ПОШТАРКА перевіряє паспорти і дає на підпис відомість. Потім довго відраховує гроші.

БАБА ДУСЯ розписується, бере гроші не рахуючи і мовчки виходить.

ДІД МИКОЛА *(перерахувавши гроші)* Дякую, Віта!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(перерахувавши гроші)* Спасібо, Віточка! А можно у вас спросіть... Проконсультіроваться...

ПОШТАРКА. Ну! Тільки скоро, бо в мене ще біганини й біганини з вашими пенсіями...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Вот ми, Віта, решили перевести пенсію в банк... Чтоби получать в банкомате...

ПОШТАРКА. То й переводьте... Мені яке діло!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А что для етого нужно?

ПОШТАРКА. Ідіть у пенсіонний, там вам все розкажуть!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А в банк?

ПОШТАРКА. І в банк ідіть! Там вам тоже все розкажуть!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Может бить, документи какіє-нібуть...

ПОШТАРКА. Які документи! Ізвесно які - паспорт, ідентіціонний код! Копії ще, бо точно потребують! Та й переводьтеся! Зараз багато хто переводиться... І мені роботи менше! А то ходиш із цими грошима, і душею скнієш, аби хто по голові не дав...

ДІД МИКОЛА. Та шо ти, Віта!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Што ви, Віточка, такое гаваріте!

ПОШТАРКА. Робота опасна, самі понімаєте... В наше врем'я!

ДІД МИКОЛА. Дякуємо, Віта! Ось тобі на морожене! *(дає їй гривню)*

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Спасіба, Віточка! *(також дає гривню)*

ПОШТАРКА *(скрушно зітхає, ховає гроші)* Спасіба й вам! А що це у вас за стройка в дворі? Не мішає?

ДІД МИКОЛА. Як це – не мішає?! Он палі забивали, хата тріщинами пішла...

ПОШТАРКА. Ага, ага...

ДІД МИКОЛА. А це кажуть – ми вам по квартирі дамо, а ви нам – хату, бо тут у нас стоянка запланована!

ПОШТАРКА. Та що ви таке кажете? Стоянка? На місці хати? Так у вас же номер!

ДІД МИКОЛА. Ну! А я про що? Номер то одне, а жить де, га?

ПОШТАРКА. А вони що?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Три квартири, гаварят, дадут!

ДІД МИКОЛА. Ага, доженуть і ще раз дадуть!

ПОШТАРКА. Три квартири?! Та ви що?

ДІД МИКОЛА. Та кому зараз можна вірить, Віта?! Які три квартири? Хату забрать, то заберуть, не сомнівайся, а от квартири! Це – вопрос!

ПОШТАРКА *(захоплено)* Але ж, три квартири... Да... Це – да...

ДІД МИКОЛА. Не вірю! Нікому не вірю! А цим, що стукають з ранку до смерканку, жить не дають – і потім!

ПОШТАРКА. Може ви й праві, Петрович... *(встає)* Допобачення! Бувайте!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Пака, Віточка! Спасіба вам!

ДІД МИКОЛА. До побачення, Віта!

ПОШТАРКА *(біля дверей зупиняється, обводить критичним поглядом кімнату, до себе захоплено)* Три квартири! Хто б сказав...

Проводжають ПОШТАРКУ до дверей, потім, задоволені, розходяться своїми кімнатами.

Ява 5

Ольга, Ярослав, потім – Віталя

ЯРОСЛАВ. Неймовірно! Відчиняєш вікно, а там – вишня цвіте!

ОЛЬГА. Що ж тут неймовірного? Квітень надворі!

ЯРОСЛАВ. Але ж... Можна просто руку простягнути, а там – гілка в цвіту... А, тобі цього не зрозуміти!

ОЛЬГА. Ну чому ж... Я не забула про твій дев'ятий поверх!

Лунає стук в двері.

ОЛЬГА. Хто це ще? *(йде відчиняти)*

ВІТАЛЯ *(заходить, вітається по-діловому)* Здрастуйте...

ЯРОСЛАВ *(здивовано)* Здоров!

ВІТАЛЯ *(приглядається, трохи розгублено)* О, привіт... Ярослав?

ЯРОСЛАВ. Ярослав!

ВІТАЛЯ. Не забил! Память на імена – ісключітельная! Сколька лет, сколька зім! Е-е... Ти тоже здесь?

ЯРОСЛАВ. Як бачиш...

ОЛЬГА (до ВІТАЛІ) А ви... Ти...

ВІТАЛЯ. Я к вам по делу... К Єкатеріне Владіміровне...

ЯРОСЛАВ (до ОЛЬГИ) Я мушу йти! (до ВІТАЛІ, мимохідь) Як ти? Де зараз?

ВІТАЛЯ. Е-е... В банку работаю! А... ти где?

ЯРОСЛАВ. В Києві... Вже на п'ятому курсі, юридичний... Жаль, треба йти! (подає ВІТАЛІ руку) Ну давай, щасливо!

ВІТАЛЯ (до ЯРОСЛАВА) Пака...

ОЛЬГА (проводжаючи ЯРОСЛАВА, тихо) Ти його знаєш?

ЯРОСЛАВ (до ОЛЬГИ, тихо) Вчилися в одній школі... У нього батько - якесь велике цабе, типу - місцевий олігарх... (цілує ОЛЬГУ в щічку) До завтра! (до ВІТАЛІ) Бувай!

Виходить.

ВІТАЛЯ у відповідь щось хмикає.

ОЛЬГА (повертаючись) Як дивно... Ви знайомі з Ярославом?

ВІТАЛЯ. Учілись када-та вместе...

ОЛЬГА. То ви, кажете, до Катерини Володимирівни?

ВІТАЛЯ. Ну пачему так афіціально - на ви? Мене завіт - Віталє! А тебє...

ОЛЬГА (трохи розгублено) Олє... Але...

ВІТАЛЯ. Очєнь прїятно, Олінєка... Да, я прїшол по делу к Єкатеріне Владіміровне...

ОЛЬГА. Я... її погукаю?

ВІТАЛЯ. Ну канєшна! Хотє... Сначєла, можєт, я с табой пасєветуюсь...

ОЛЬГА. Про що?

ВІТАЛЯ. Відіш лї... Інтерєсний у вас дом...

ОЛЬГА. Ага...

ВІТАЛЯ. Нє мєшєтє стройєка?

ОЛЬГА (підозріло) До чого тут будівництво?

ВІТАЛЯ (нервово сміється) Да раслабсь! Ето я так, штоб разгєвор завязать!

ОЛЬГА. А радитєся хочєш про що?

ВІТАЛЯ (діловито) Відіш лї, я в банку работаю... У нас - акция для пенсіонєров... Штоб ані перевєдїлі пенсію в банк... Харошіє процєнти... Ну а еті пенсієнери... Такіє пуглівіє... Для нїх слово - банкомат, ето смєрть! А ето жє вїєдно, Олєнєка! Ето ж нє завєсіш ат пачтальїона! А єщо процєнти нарастают!

В кімнату заходитє БАБА ДУСЯ, грїзно дивитьєся на ВІТАЛЮ.

ВІТАЛЯ (якогога люб'язніше) Здрєвствуйтє, бабушка!

БАБА ДУСЯ (насупившись, грїзно) Стукєтє? Грюкєтє?!

ВІТАЛЯ. Што? Я здєсь нї прї чом! Бабушка, ви штò-то путєтє...

БАБА ДУСЯ. Стукєйтє! Грюкєйтє! (грозиє кулаком угору)

ВІТАЛЯ (здивовано дивитьєся вгору, і раптом розуміє. До ОЛЬГИ, тихо) Бабушка нєдовольна властью?

ОЛЬГА. Бабушка нєдовольна павуєками!

ВІТАЛЯ (полегшено) А-а-а...

ОЛЬГА (до БАБИ ДУСИ) Бабусю, идіть у кімнату! Цє наш знаємий! Прїйшов до

Катерини Володимирівни!

ВІТАЛЯ. Аднакласнік, мля! Ізвініте...

Ява 6

Ті ж, Дід Микола

ДІД МИКОЛА заходить, сідає за комп'ютерний столик.

ОЛЬГА. Діду, у нас гості...

ДІД МИКОЛА. О, драстуйте! А я й не бачу!

ВІТАЛЯ. Прішол к Єкатеріне Владіміровне...

ДІД МИКОЛА. Олько, гукни!

ОЛЬГА виходить.

ВІТАЛЯ (*підходить ближче до ДІДА МИКОЛИ*) Я віжу, ви владєєте комп'ютером...

ДІД МИКОЛА. Та, хе-хе... Включить вмію інтернет, виключить... Тут мені на моніторі внук виставив новини почитать... Дуже інтересно часом почитать! Мені лучче, як газета!

ВІТАЛЯ. Скільки хожу, впервіє віжу такого образованного чєлавека в вашєм возрастє, мля... Ізвініте...

ДІД МИКОЛА. Ой, тут таке цікаве, часом, інтересне пишуть, шо вам сказать!

Ява 7

Ті ж, Єкатєріна Владіміровна

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*заходить, награно*) Ах, Віталє! Я заставіла вас ждать?!

ВІТАЛЯ. Єкатєріна Владіміровна! Здравствуйтє... Нічєго, нічєго... Я вот сматрю, какой образованный чєловєк в таком немаладом возрастє! Как владєєт комп'ютером! Впервіє віжу!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*награно*) Я єму гаварю: пасматрітє лучшє тєлєвізор! Нет, гаваріт! Камп'ютер інтереснєє!

ВІТАЛЯ. Так єта жє наш чєлавек! Соврємєнний, я імєю ввіду... Єкатєріна Владіміровна, у мєня малò врємєні...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Да-да! Я панімаю... Прісїдєм! (*до ДІДА МИКОЛИ*) Нікалай, вот Віталє, плімяннік маєй харошєй пріятєльніци Валєнтіни, раскажєт нам о свайом банкє, о банкоматах, нє хатітє паслушатъ?

ВІТАЛЯ. Сєйчас у нас акция для пєнсіонєров...

ДІД МИКОЛА нєохочє відриваєтсьє від комп'ютера і підходить до столу.

ВІТАЛЯ. У мєня нєт врємєні, я в двух словах... В нашєм банкє для пєнсіонєров всьо очєнь просто і бистро. Вот у мєня єсть вот такіє анкеткі... Єто чєлавек сам заповняєт... А патом всьо просто – бєрьот паспорт, ідєнтіфіційний код і пріходіт в банк. Ми дайом випіску, чєлавек атносіт в пєнсіонний фонд, і єму автоматічєскі пєнсія пєрєводітсьє в наш банк!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*награно*) Дєйствітєльнò, всьо очєнь просто!

ДІД МИКОЛА. І всє?

ВІТАЛЯ. Чєлавеку афармляєм трі карточки – пєнсіонная, дєпазітная, кредітная...

Накопительный вклад под 13 процентов... Кредит, если нада...

ДІД МИКОЛА. Интересно-интересно... І кредит даєте?

ВІТАЛЯ. Канешно! Я віжу, ви заінтересовались...

ДІД МИКОЛА. Ну...

ВІТАЛЯ (*водить рукою довкола*) Кстаті, можна взяти кредит на ремонт дома... Под небагато працент...

ДІД МИКОЛА. Ну...

ВІТАЛЯ. Не сомневайтесь! Это очень удобно! А главное – все очень быстро! Анкета, паспорт, идентификационный код... Да, еще ксерокопия паспорта, чуть не забил...

ДІД МИКОЛА. Олько, що скажеш?

ОЛЬГА. Не знаю! Це справді зручно...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА. А главное – не завісиш ат пачтальйона! Прідьот, не прідьот!

ДІД МИКОЛА. А що ж воно – оті копії? Переписать на бумажці?

ОЛЬГА. Ксерокопії, діду!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА (*нагрano сміється*) Сейчас уже никто не переписует! Сейчас есть ксерокс! В нашем универмаге – тридцать копеек за листок!

ДІД МИКОЛА. А то ж стільки цих листків треба... Мені та Дусі...

ВІТАЛЯ. Я, канешно, ізвиняюсь, что вмешиваюсь... Екатерина Владимировна, вы меня знаете, я – ...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА. Віталю, ви – плімяннік Валечкі, маєй пріятельніци!

ВІТАЛЯ. У мене на роботі є ксерокс... Магу копії вам зробити бесплатно!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА (*нагрano дивується*) В самом деле?!

ВІТАЛЯ. Завтра зроблю, і сразу принесу!

ОЛЬГА. Та що ти! Навіщо так турбуватися! Я завтра збігаю в универмаг...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА. Ну зачем мешать человеку сделать доброе дело, Оленька!

ВІТАЛЯ. Ну, если мне не доверяют...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА. А чьом ви гаваріте, Віталю? Кто это вам не доверят? Ви же не с улицы пришли! Возьмите, вот мой паспорт... Петрович, молодой человек завтра все нам принесет обратно! Ви што, испугались?!

ДІД МИКОЛА. Та я... Якось не те...

ОЛЬГА (*до ВІТАЛІ*) А ви справді зробите і завтра принесете?

ВІТАЛЯ. Оленька, ну па чэму же не памочь пажилим людям? Тем более – хорошим знакомим? Што я – не человек, не панімаю! Пенсія маленькая – тридцать копеек туда, тридцать копеек сюда... Конечно, сделаю! Давайте паспорт, не переживайте, не волнуйтесь так...

ДІД МИКОЛА *витагає з кишені і дає ВІТАЛІ свій паспорт.*

ВІТАЛЯ. К сожалению, у меня нет времени, нада ідті... До завтра!

Виходить.

ЄКАТЕРІНА ВЛАДИМІРОВНА. До свідання, Віталю! Какой внимательный, какой

чуткій маладой чєлавєк!

КАРТИНА ТРЕТЯ

Вечір наступного дня

Ява 1

Петро, Галя, Василь

ГАЛЯ (*заходить втомлена, цитує*) "Єще одін день, вичеркнтий із житні..."

ПЕТРО (*заглиблений у комп'ютер*) Втомилася?

ГАЛЯ. Чого питать... Зараз посиджу трохи, та піду м'яса підсмажу...

ПЕТРО. Посидь, моя голубко, відпочинь... Да, не мішало б уже чогось у топку кинуть...

ГАЛЯ (*сїдає на диван, дивиться на стелю*) Треба позмітать павуків зі стелі...

ПЕТРО. Та хай там сидять.

ГАЛЯ. Перед гостями незручно.

ПЕТРО. То це треба драбину стрітельну куплять.

ГАЛЯ. То й купив би.

ПЕТРО. Оце задля одних павуків драбину стрітельну купувати! Ти шо!

ГАЛЯ. Ну чого для павуків? Для стелі! Її ж з драбини й побілить можна!

ПЕТРО. Та цю хату взагалі розвалить треба! А на її місці нову пострійть! А не стелю білить!

ГАЛЯ. А за які гроші її нову стріють!

ПЕТРО. Так збираємо ж... А почнеш тут зі своїми ремонтами заводиться, всі гроші за вітром підуть!

ГАЛЯ. Так фундамент же є...

ПЕТРО (*сїдає поряд з ГАЛЕЮ*) Та що там той фундамент, що він є! Стіни вигнать, накрить, – це чєпуха... А от отделочні роботи... Щитай – вікна купи, двері купи, провода, розетки всякі, клей, краска, та!...

ГАЛЯ. Моль по хаті літає... Чого ти дивишся? Встань, убий!

ПЕТРО встає, намагається вбити міль.

ВАСИЛЬ (*швидко заходить*) Привет, мам! Привет, пап!

ГАЛЯ. Як діла, синок?

ВАСИЛЬ. Нормально, мам...

ГАЛЯ. Як там в барі, драк не було сьогодні?

ВАСИЛЬ. Та всьо нормально, мам... (*зникає за своїми дверима*)

ГАЛЯ. Ніколи правди не скаже мамі! Шо за дитина!

ПЕТРО. А якщо в барі і справді драк не було? Він і сказав – нормально!

ГАЛЯ. Він сказав "нормально", щоб я одчепилася!

ПЕТРО. Вивчив його, понімаєш, на... на... Та як воно, в біса?!

ГАЛЯ (*завчено*) Маркшейдер! Майстер із будівництва метро і тунелів!

ПЕТРО. А це ж – інженерна спеціальність! Він же – інженер! Вчився у Києві! А пішов у бармени – по сто грам наливать!

ГАЛЯ. Де гроші платять, туди й пішов!

ПЕТРО. То нашо було вчитись на таке?

ГАЛЯ. Захотів то й вивчився! І вобщє, де це ти у нашому городі метро бачив чи тунель? Це ж треба кудись перебіраця, туди де робота є! Дзуськи я його кудись пущу!

ПЕТРО. Пішов би якимсь інженером на стройку! Був би опит роботи!

ГАЛЯ. Коту під хвіст зараз твій опит роботи! Зараз – аби гроші! А мальчик стараїця...

ПЕТРО. Такий уже старатільний бармен, що куди твоє дело!

ГАЛЯ. Ну чого ти, Петь? Ну дитина ж була на сорівнуваннях по барменству тому... Перше місце дали, не якесь там!

ПЕТРО. Сорівнування по барменству! Оце так сорівнування! Для справжніх, так би мовити, чоловіків!

ГАЛЯ. А з Євпаторії в минулому році привіз, що не кажи – тридцять тисяч!

ПЕТРО. Не, ну це похвально, що він хоче гроші зароблять, щоб ними оперіувать... Але хіба ж це професія – пляшками махать!

ГАЛЯ. Ну да... Руку недавно порізав, і нічого не сказав!

ПЕТРО. Ну хіба це професія для мужика!

ГАЛЯ. Та шо я, не согласна, Петь? У ті бари сама шпана ходить! Наркотиками торгують!

ПЕТРО. А ти бачила?!

ГАЛЯ. Я не бачила, а люди кажуть!

ПЕТРО. Багато твої люди наговорять...

ГАЛЯ (*скрушно*) Оце життя. Маркшейдер, інженер! А мусить по сто грам наливать... І Ольга – закінчить на архітектора, а де устроїця?

ПЕТРО. Да, такі часи настали, шо треба гроші зароблять...

ГАЛЯ. Вони всігда такі були ці часи! Як згадаю – закінчила інститут, пішла в школу робить. Принесла зарплату вчительську – сімсот тисяч. Помниш, Петь, такі зарплати були?

ПЕТРО. Помню, чого ж не помнить... Я тоді на заводі мільйон п'ятсот получав! Мільйонер! Хе-хе-хе...

ГАЛЯ. ...Пішла в гості до похресниці, купила подарок за п'ятсот тисяч. Осталось двісті тисяч. Ну, а жить за шо? Отак і пішла на базар! А ти кажеш!

ПЕТРО. Да, Галя, да...

ГАЛЯ. А я ж вчителька! Я ж вчителька української мови!

ПЕТРО (*жартує*) Ти ж казала – російської...

ГАЛЯ. Коли це я таке казала? Підожди... А може й справді... російської? Не заплутуй мене, Петя! (*до себе*) Іменник, ім'я существительное... Іменник, м-м-м... (*до ПЕТРА*) Та української мови я вчителька, української!

ПЕТРО сміється.

Ява 2

Ті ж, Єкатеріна Владіміровна

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Прішла уже, Галя?

ГАЛЯ (*думає про своє*) Прийшла, тьотю... Зараз посиджу трохи, та піду м'ясця підсмажу...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Опять мясца...

ГАЛЯ. Вибачайте, тьотю, чим торгуємо, те й маємо... Не було в мене часу по базарі бігати та вам овочі купляти!

ПЕТРО. Та чого ти, Галь? Тітка права – кожен день одне м'ясо...

ГАЛЯ. Та люди собі по шістсот грам беруть на тиждень! Бо грошей нема! А нам кожен день м'ясо в носа коле!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ти права, Галя, права! Всю так дорожает, просто на глазах!

ГАЛЯ (*до себе*) Боже ж мій, що ж це робиться! Це ж треба – забути, на кого в інституті вчився! Оце життя!

ПЕТРО помічає міль, і починає слідкувати за нею по хаті.

Ява 3

Ті ж, Дід Микола

ДІД МИКОЛА. Ви вже вдома? Слава Богу!

ГАЛЯ (*думаючи про своє*) А що таке, папа!

ДІД МИКОЛА. Та...

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*перебиває*) Сьогодні я стала свідетелем чуда!

ГАЛЯ (*неуважливо*) Шо там іще, тьотю?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Я собралась ітти на базар. Віжу – на столі ключ лежить от дома. Я думаю: хату закривати не буду! Ведь в доме ж кто-то есть!

ДІД МИКОЛА. А я спав у своїй кімнаті!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Я єщю так подумала, взяла сумку і пашла на базар. Там случайно зустріла одну пріятельніцу, ана меня прігласіла на чашечку чая... Всего п'ять остановок тролейбусом...

ДІД МИКОЛА. А я спав у своїй кімнаті!

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Я хату не закривала, я точно помню! Ключ лежал на столе!

ГАЛЯ (*нетерпляче*) Так, а в чом чудо, тьотя?

ДІД МИКОЛА. Вона мене зачинила, коли я спав у своїй кімнаті! Я півдня просидів у хаті зачинений! Дивився у вікно, чи не йде той Віталя з моїм паспортом!

ГАЛЯ (*неуважливо*) Який Віталя? З яким паспортом?

ЄКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА (*перебиває*) Пагадіте, уважаємий! Это било настоящее чудо, что ключ оказался в моем кармане! Ведь он лежал на столе! Это било настоящее чудо!

ДІД МИКОЛА. Ти чула? Чула? Це було чудо?! Це було чудо-юдо!

ГАЛЯ (*неуважливо*) Ах, папа, не обіжайте тьотю... Тьотя, это у вас било не чудо, а склероз... Так кого ви, папа, виглядали цілий день? Шо ви там про паспорт казали?

ПЕТРО (*убиває моль, перебиває*) Шо ж ти жреш, зараза?! (*до ГАЛІ*) Перебери там свої крупы!

ГАЛЯ. Я перебрала!

ПЕТРО. Це ти така господиня, що в тебе моль по хаті літає!

ГАЛЯ. Це ти такий господар!

ПЕТРО *(ганяється ще за однією)* Шо ж вона жре, зараза?!

ГАЛЯ *(думаючи про своє)* Ах, Петя, Петя... Вона може жерти що завгодно: гречку, пшоно, нову шубу, поїздку в Турцію...

ПЕТРО. В яку Турцію? При чом тут Турція?!

ГАЛЯ *(до себе)* Вчителька! Української мови! Це ж Светка, моя подружка, була – російської... Забула! Цей базар всі мозги запудрив... От жизнь! Треба вставати... *(підводиться з дивана, згадує)* Ну а паспорт, папа? Він вам приніс?

ДІД МИКОЛА. Хто? А! Не приніс! А я ждав цілий день!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. День ещо не кончілся! Он прінесьют! Ето Валечкі плімяннік!

ГАЛЯ *(до себе)* Нічого не поняла... Який плімяннік? Причому тут паспорт? *(до ДІДА МИКОЛИ)* Ой, нема мені тут сил із вами розбираться... *(рушає в сторону кухонних дверей)*

ПЕТРО *(навздогін)* Ще раз крупі перебери!

ГАЛЯ *(не обертаючись)* Щас! Розбіглася!

Ява 4

Ті ж і Ольга, Віталя

ОЛЬГА і ВІТАЛЯ заходять до кімнати. ВІТАЛЯ лишається стояти біля дверей.

ОЛЬГА *(напружено)* Мамо, тату... Ви всі вдома... Тут прийшов Віталя... Він каже...

ГАЛЯ зупиняється в дверях кухні і обертається.

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА *(награно)* Вот і Віталя! Кагда асвабаділся, тогда і прішол! А ви валнавались! Здрастуйте, Віталя! Прінеслі наши паспорта?

ВІТАЛЯ. Пріньос...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. І ксерокопії сделал?

ВІТАЛЯ. Сделал...

ОЛЬГА. Мамо, тату! Віталя каже, що дід продав йому нашу хату!

ПЕТРО і ГАЛЯ *(разом)* Шо?!

ДІД МИКОЛА. Не пойняв... Шо ти сказала?

ОЛЬГА. Що ти, діду, продав Віталі нашу хату!

ДІД МИКОЛА. Продав – що?

ОЛЬГА. Нашу хату!

ДІД МИКОЛА. Кому?

ОЛЬГА. Ось цьому... Віталі!

ДІД МИКОЛА. Що продав?

ПЕТРО і ГАЛЯ *(разом)* Батьку... папа... це правда?!

II ДІЯ

КАТРИНА ПЕРША

Вітальня в хаті. Вікна для маскування завішані простирадлами. Посеред

вітальні, на місці, де колись стояв стіл, на стільці сидить ВІТАЛЯ. Він надійно прив'язаний до нього міцним мотузком. Звуки будівельної техніки затихли. Обстановка в хаті напружена.

Знадвору, із гучномовця чути слова: "Предлагаем немедленно освободить дом... Немедленно отпустите заложника! В противном случае дом будет снесён... Бойцы "Беркута" пойдут на штурм с использованием слезоточивого газа..."

Ява 1

Галя, Петро, Віталю, Василь, Ольга, баба Дуся, Єкатеріна Владімірівна

ГАЛЯ (кричить у вікно, відігнувши краєчок простирадла) Це наша хата! Ми з неї не вийдемо! Дулю вам з маком, а не хату!

ПЕТРО. Галя, не матюкайся...

ГАЛЯ. А що я такого сказала? Дулю їм з маком, бандюгам!

ПЕТРО. Ти чула, що кажуть? "Беркута", кажуть, на штурм пустять...

ГАЛЯ. Лякають... (кричить) Ми вас не боїмося, бандюг!

ПЕТРО. Якби ж то - лякають! За цього отморозка його батько і "Беркута" на нас пустить... В нього там у міліції всьо схвачено...

ВІТАЛЯ (плаксиво) Ну пачему сразу - атмарозка, дядь Петь?!

ПЕТРО. Замокни там, і не жвинди, падло...

ГАЛЯ (дивиться у вікно) Он - причаїлися і вижидають... Вижидають, падлюки!

ПЕТРО. Візьмуть і бульдозера пустять... Скільки тут цієї хати для бульдозера...

ГАЛЯ (у бік ДІДА МИКОЛИ) От що значить давать мошенникам свої документи!

ВІТАЛЯ. Мой папа так етого не аставіт! Вас арестуют за неповиновение!

ПЕТРО. Може нас і арестують, а тебе після цього похоронять!

ВІТАЛЯ. Ви мне угрожаете!

ГАЛЯ. А ти, падонок, обманув старих людей, шахрай! Хто брехав, що в банку працює? Хто? Хто прийшов у хату людей дурить? Я? А в самого папаша - олігарх, дома строе! Тебе за це мало вбить!

ПЕТРО (до ГАЛІ) Галя, успокойся, в тебе давление...

ВІТАЛЯ (від переляку переходить на українську) Нікого я не обманував! Ваш дедущка, Ніколай Петрович, сам мені продав хату!

ДІД МИКОЛА. Ах ти ж, душогуб проклятий! Ти ще й брешеш мені прямо в очі! Я тебе зараз...

ГАЛЯ. Папа, він нам потрібний поки що живим!

ВІТАЛЯ. Тьотя Галя! Ну як ви можете таке казати! Оля! Я почті однокласник із Ярославом, мля...

БАБА ДУСЯ. Павуків нема...

ОЛЬГА. Бабусю... Ти - справжня чарівниця!

БАБА ДУСЯ. Це не я... Вони повтікали, бо чують - нашої хаті кінець

ОЛЬГА. Бабусю, ми ще поборемось за нашу хату! Вони не посміють! Не зможуть! Ми не віддамо їм Віталю!

БАБА ДУСЯ. Ми ж не душогуби, серденько... А вони в нас хату відберуть, і

зруйнують... Зруйнують...

ОЛЬГА. Бабусю!

БАБА ДУСЯ. Зруйнують... Бо павуки вже повтікали...

ОЛЬГА. Бабусю, мені так страшно... Заспівай мені!

БАБА ДУСЯ. Не бійся, серденько... Нічого не бійся! *(починає тихо наспівувати)*.

ГАЛЯ *(до ОЛЬГИ)* Ну хай би вже дід – старий, дурний! Так ти ж, Олько, була на місці! Не могла сказати: "Не давай, діду, мошеннікові документи!"

ОЛЬГА. Та я ж...

ГАЛЯ. Поласились на тридцять копійок? Тридцять копійок вам жалко на ксерокс?! То віддавайте тепер хату!

ПЕТРО. Галя...

ГАЛЯ. Шо, Галя! Шо, Галя! Де ми теперички жить будемо? Де, я тебе питаю? Так хоч фундамент був, могли строїця, а тепер – ні фундамента, ні хати!

ВІТАЛЯ. Ми вам квартиру дадім в новому домі... І прекрасний дім в селі...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Каку... Каку квартиру? Каку квартиру?! Каку квартиру?! Ти, щенок, абещал мене, лічно мене – двухкомнатну! Лічно мене – двухкомнатну!

ГАЛЯ. Шо?! То це був преступний заговор? Ви чули? Ви всі чули? Це був преступний заговор! Ах ви ж, тьотя... Ми вас на своїх грудях пригріли... А ви як змія! Ми зміюку пригріли на своїх грудях! Ми її пригріли, а вона вступила в преступний зговор! Міліція! Ой, не... Ой... Мені плохо...

ПЕТРО. Галочка, успокойся, Галочка... Тьотя! Розкажіть все, як є! Ми вас приютили, а ви в нас за спиною нашу хату продаєте?!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Нічого я не продаю! Ну...

ГАЛЯ. Розкажіть, розкажіть... Про яку це ви з оцим шахраєм квартиру двухкомнатну договарювались? Про який ще "прекрасний дім в селі"?! Про який ще дім?!!

ПЕТРО. Галя, успокойся, в тебе тиск...

ГАЛЯ. Не успокаюй мене! Куди це нас тут переселяють, в яке це село?! В який ще прекрасний дім, тьотя?

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. А скільки можна жити в етой дрявої хаті? Да с неїо уже все криси убежали! Пасматріте на етот антураж! Ви єїо в одном месте ремонтуєте, а она в другом валітся! Ви же здравомыслящие люди! Неужели вы не панімаєте?

ГАЛЯ. Шо це ми должны панімать, тьотя? Ідіть у свою квартиру, яку вам ще не дали у вашій "Еліта-центрі", і там розпоряжайтесь! Продавайте її, міняйте на дім в селі, хоть бомжам подаріть! Чого це ви розпоряжаєтесь нашою хатою, питаю я вас? Я вас питаю!

ПЕТРО. Галя...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Патому что, Галя, если б у тебя был муж как муж...

ГАЛЯ. Ах ти ж, змія...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Да! Єслі б муж бил как муж, он би сам падумал про ету развалюху! Єму семью содержать!

ГАЛЯ. Не, ну ви чули, шо вона меле?!

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Вам человек зла не желает! Он абещал три двухкомнатных і одну аднакомнатную в новом доме... Это правда, Віталя?

ВІТАЛЯ. Ну... Абстятельства ізменілісь немножко...

ГАЛЯ. Ага, немножко, тьотя! Тепер нам замість нашої хати дадуть домік в селе! Курник у яких-небудь Задупинцях! Це ми вже проходили, тьотя!

ВІТАЛЯ. Не знаю я нікакіх Задупінцев...

ГАЛЯ. А ви, тьотя, значить, за своє предательство получите двухкомнатну?

ВІТАЛЯ. Ну, абстятельства немножко ізменілісь...

ГАЛЯ. Чуєте? Видурив нашу хату, а тепер у нього обстятельства ізменілісь...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Віталя...

Знадвору чується підозрілий шум, схожий на брязкіт щитів "Беркуту".

ПЕТРО. Хватить балакать, треба вооружаться!

ГАЛЯ. Ой, лишечко... Чим вооружаться? Чим? Макогоном? Проти "Беркуту"?!

ПЕТРО. А шо - сидіть і мовчать? Шоб нас тут як мишей перетравили слезоточивым газом?

ГАЛЯ. Петя, у тебе больна спина... Чим ти збираєшся вооружаться?!

ПЕТРО. По-перше, у нас є стартовый пістолет - раз... По-друге: ножі!

ГАЛЯ. Ага... В рукопашну підеш?

ПЕТРО. Це вже як получится...

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. О, Боже! Это какой-то сумашедший дом! *(іде до виходу)*.

ВІТАЛЯ. Єкатеріна Владіміровна... Пастойте... Ізменілісь абстятельства... Я перегаварю с атцом.

ЕКАТЕРІНА ВЛАДІМІРОВНА. Ах, аставьте меня... *(виходить)*

ПЕТРО. Потім... У деяких країнах гарно себе зарекомендував мелений перець...

ГАЛЯ *(глузливо)* І часник...

ПЕТРО. Нема тут нічого смішного! Вони перцем в очі сиплють!

ГАЛЯ. Собі?!

ПЕТРО. Бандитам, а не собі!

ГАЛЯ. Ой, лишечко!

ПЕТРО. Так що неси з кухні побільше отого перцю... Чорного чи красного... Головне - не перевищити заходів необхідної самооборони!

ГАЛЯ. Та якби ж ти предупредив, шо це - протів "Беркуту" помічне, я б запаслася! А так у мене на кухні, може, пакетік...

ПЕТРО. Будем экономить...

З бічних дверей ВАСИЛЬ тягне каністру бензину.

ГАЛЯ. Вася, шо це таке? Це бензин? Ти хочеш підпалить хату?

ВАСИЛЬ. Не, мам...

ГАЛЯ. А шо, Вася, шо? Скажи мамі, синок!

ВАСИЛЬ. Та ви тут із своїм перцем і стартовим пістолетом – того... Не дуже повоюєте. А я вмію коктейлі Молотова...

ГАЛЯ. Коктейлі Молотова – з бензину?!

ВАСИЛЬ. А з чого ще?

ГАЛЯ. То оце такого тебе на отому барменстві навчили?! Харoші коктейлі! І хто ж це їх заказує?! Ідіоти якісь!

ПЕТРО. Мовчи, Галя! Це не ті коктейлі, що по барменству! Це такий коктейль, що як бахне, то весь куток почує!

ГАЛЯ. А як воно бахне? Сильно? Вася, це опасно? Вася, бережи руки! Вася, бережи глаза, синок! Я тебе умоляю!

ВАСИЛЬ. Батьку, забери звідси матір!

ПЕТРО. Пойняв, синок! Галя, наш син знає, шо робить. Він – інженер, макшрейдер...

ГАЛЯ (*знеможено*) Маркшейдер...

ПЕТРО (*до ГАЛІ*) Пашлі, сокири пошукаємо в підвалі... (*до ОЛЬГИ*) Олько, відведи бабу в ту хату!

ОЛЬГА і БАБА ДУСЯ виходять.

ГАЛЯ (*до ВАСИЛЯ*) Вася, синок, бережи глаза! Вася, бережи руки! Петя, не дай Бог дитина пораниться...

Виходять.

Ява 2

Віталя, Дід Микола

ДІД МИКОЛА. Шо ж це ти, синок, наробив? Мене, старого, із власної хати вигнав...

ВІТАЛЯ. Та ви, дедушка, самі...

ДІД МИКОЛА. Не бреши, синок... Нас тут двоє – ти і я... І ти, і я знаємо, що ніякої хати я тобі не продавав...

ВІТАЛЯ. Ну не продавалі, і что? Хата старая... Ви хатіте стать на путі прогреса?

ДІД МИКОЛА. Тут не про путь прогреса йдеться...

ВІТАЛЯ. Та чево ви?! За чем вам ета хата? Она уже покосілась от старости! Тут же воняет!

ДІД МИКОЛА. Воняє тобі... А мені – не воняє! Тут моя мати жила, мій батько, царство їм небесне! І я все життя прожив із жінкою! І мої діти живуть, і онуки! Нам тут не воняє, синку!

ВІТАЛЯ. Дед Коля, Нікалай Петровіч, ну чево ви разволнувалісь? Будете жить в новом доме, ваша машина будет стоять на стоянке, а внизу, под стоянкой, ви всегда будете знать, что там зарит ваш фундамент! Виглянете в окно, посмотріте на стоянку, і у вас настроєніє улущится моментально!

ДІД МИКОЛА. Віталя! Ну що ти таке говориш! Яке настроєніє?! Ти зрубаєш вишню, яку ще мій дід садив, ти викинеш на свалку сволок...

ВІТАЛЯ. На свалку – сволок? Что это?

ДІД МИКОЛА. Оце! Оце! Оця балка! Я її що, в квартиру з собою возьму?

ВІТАЛЯ. Ну пачему і нет... Еслі она такая ценная...

ДІД МИКОЛА. Так що я, в квартирі ніколи не був? Ну хіба ж цей сволок влізе в якусь квартиру? Тут ще мій дід, який цю хату збудував ще у вісімнадцятому році, вирізав сонце, і ось цей колосок, і дерево...

ВІТАЛЯ. Ето очень, очень интересно, Ніколай Петрович, очень... А для чего ето он всьо вирезал?

ДІД МИКОЛА. Ось цей колосок – на довге життя у хаті... Цей круг – сонце. А дерево з гілками, квітами – дерево життя, продовження роду...

ВІТАЛЯ. Ето ж нада...

ДІД МИКОЛА. А ти, синок, прийшов, видунив документа, знесеш хату, і що? Куди подіти оце дерево роду? Оце сонце?

Ява 3

Ті ж, Галя, Петро, Василь, беркутівці

Чується дзвін розбитих шибок – у кімнату залітають гранати зі слезогінним газом. У вітальню забігають ГАЛЯ, ПЕТРО із сокирами. ВАСИЛЬ несе кілька пляшок із займистою сумішшю, біжить до вікна, кидає.

У вікна стрибають БЕРКУТІВЦІ – все тоне в криках і шумові захоплення.

Темрява, що переходить в ніч.

КАРТИНА ДРУГА

На передньому плані – фундамент зруйнованої три роки тому хати. Біля неї росте вишня.

На задньому плані видніється незакінчена новобудова. Вікна зіяють порожнечою, де-не-де вже попроростали молоденькі деревця.

Фундамент – добротний і міцний; подеколи здається, що він навіть сяє.

Ява 1

Василь

ВАСИЛЬ заходить із цигаркою і пляшкою пива, сідає на фундамент хати, курить і п'є пиво.

ВАСИЛЬ (до себе) Розваляли, гади, хату... Розваляли... Та й самі, бачу, не розбагатіли... Гади! Діда й бабу до смерті довели... Мати з батьком – по чужих кутках... А мені ще краще прийшлося... Три роки за злісне хуліганство... Злісне хуліганство – що хату свою захищав! Три роки з життя... День у день... (плаче) Вишенька росте... Вціліла під бульдозером... Діда нема... Діду! Шо ж робить, діду?! Піддурили діда... Шо ж робить? (лягає на фундамент, закриває очі) Сволочі! Піддурили діда! (засинає)

Ява 2

Василь, Тінь Віталі

Сон ВАСИЛЯ.

ТІНЬ ВІТАЛІ (з'являється) Вася, ти не спиш, Вася?

ВАСИЛЬ (підводиться) Ні, не сплю! Хто це? Це ти?! Віталі? Ти ж е-е-е.. той...

ТІНЬ ВІТАЛІ. Ти чув, Вася? Знаєш? Знаєш, шо я на тачці розбився? Да, Вася, я

мертвий! Але це, Вася, нічого не міняє – мертвий ти, чи живий... Я прийшов до тебе, Вася, бо я перед тобою винуватий...

ВАСИЛЬ. Це вже да, Віталю! Це вже точно!

ТІНЬ ВІТАЛІ. Грішний я, Вася... Горілку пив, матюкався, дівчат обіжав... На машині не їздив, а літав... Одного разу вбив машиною собаку. Не людину, а все одно жалко... Кутив. Не шанував батьків, Вася... А найбільший мій гріх, Вася, що я твою хату вкрав і розваляв...

ВАСИЛЬ. Ну тепер ти поняв, Віталю?

ТІНЬ ВІТАЛІ. Вибач мені, Вася... Тепер я все поняв, Вася... Живі тільки думають, що вони самі на світі живуть... А насправді, Вася, ми всі тут, ми є... Нас тягне до цієї землі, Вася... Ми – невидимі, але всюдишні, Вася... Можемо віять вітром... Світить зорями... Якби ти це тільки побачив!

ВАСИЛЬ. Тільки не зараз, Віталю! Колись, може, пізніше!

ТІНЬ ВІТАЛІ. Якби ж мені хто раніше сказав, як я оце тобі! Я б зовсім по-іншому жив!

ВАСИЛЬ. А ти, Віталю, бачу, по-нашому балакаєш... Ніколи не чув від тебе...

ТІНЬ ВІТАЛІ. Ех, Вася! Я ж теж в школі українську вчив... "Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть..." І повіриш, в першому класі, і в другому як я гарно балакав! Навіть у третьому... А далі якось не прийшлося...

ВАСИЛЬ. Класний ти чувак, Віталю! Хоч і хату нашу розваляв...

ТІНЬ ВІТАЛІ. Прости мені, Вася! Ти через мене і мого батька три роки відсидів... Прости, друг!

ВАСИЛЬ. Я тебе прощаю, Віталю! Прощаю!

ВАСИЛЬ лягає на фундамент.

ТІНЬ ВІТАЛІ зникає.

Ява 3

Василь, Ольга

ВАСИЛЬ (крізь сон) Прощаю!

ОЛЬГА (заходить, чує останні слова, до себе) Василь! То от він де подівся! До хати пішов... Ліг і заснув! Ох, братику мій рідненький... (сідає біля ВАСИЛЯ, гладить його волосся)

ВАСИЛЬ (крізь сон) Прощаю! Я тебе прощаю!

ОЛЬГА. Вася! Де ти заснув! Прокидайся, Вася!

ВАСИЛЬ прокидається, підводиться, сідає.

ОЛЬГА. А я тебе шукаю скрізь... Скутив за хатою? Нема вже в нас хати...

ВАСИЛЬ (гірко) Додому прийшов!

ОЛЬГА. Ну що ж це ти... Заснув на фундаменті...

ВАСИЛЬ. Та випив пива...

ОЛЬГА. Щось приснилося? Кого це ти прощаєш?

ВАСИЛЬ (згадує) А-а... Слухай, Віталю тільки що приснився!

ОЛЬГА. Який Віталю?

ВАСИЛЬ. Ну отой! Віталя!

ОЛЬГА. Отой падонок? І ти йому простив?

ВАСИЛЬ. Простив, Олю...

ОЛЬГА. Ну, простив так простив, царство йому небесне...

ВАСИЛЬ. Чуєш, що він мені сказав! Живі, каже, думають, що самі на світі живуть, але це не так! Вони всі тут, між нами!

ОЛЬГА. Хто?

ВАСИЛЬ. Вони! Вони скрізь!

ОЛЬГА. Та хто?!

ВАСИЛЬ. Мертві, всі наші мертві!

ОЛЬГА. Ну ти почув, що сказав?

ВАСИЛЬ. Олю, вони тут! Скрізь! Вони віють вітром! Світять зорями!

ОЛЬГА. О, Господи...

ВАСИЛЬ. Ти мені не віриш! А я йому повірив! Я йому простив! Він балакав по-українськи!

ОЛЬГА. Хто – Віталя?

ВАСИЛЬ. Віталя!

ОЛЬГА. Бач, як на тому світі припекло!

ВАСИЛЬ. Олю, ми нічого не знаємо про той світ! І про цей!

ОЛЬГА. Отож його Бог і покарав, що він у нас хату видунив! А ота зміюка, тітка наша, поїхала у свій Саратов... Нічого їй тут не урвалося... Одну квартиру профукала, другу... А третю, за нашу хату, їй так і не дали! Обдурили!

ВАСИЛЬ. Наш дід казав: брехнею світ пройде, та назад не вернешся...

ОЛЬГА. Але ти, Васильку... Ти, братику мій рідний! Ти за нас усіх постраждав! Взяв вину на себе! Три роки в тюрмі...

ВАСИЛЬ. Там тоже люди живуть, Олю...

ОЛЬГА. Ти нас врятував! Врятував! Тата, маму, мене...

ВАСИЛЬ. Що ж тут такого... Я – чоловік!

Ява 4

Ті ж і Ярослав

ЯРОСЛАВ (*швидко заходить, енергійно*) Ось ви де! А я тебе шукаю, Олю скрізь... Телефон поза зоною...

ОЛЬГА. Розрядився...

ЯРОСЛАВ (*радісно*) Гарні новини! Чудові новини!

ОЛЬГА. Кажі вже!

ЯРОСЛАВ. Суд вищої інстанції розглянув справу, і постановив угоду купівлі-продажу вважати недійсною... А це означає – ця хата... е-е... цей фундамент тепер – ваш! Знову – ваш...

ОЛЬГА. О Боже! Є-таки справеливість на світі!

ВАСИЛЬ. Наша... Хата наша?

ЯРОСЛАВ. Тепер лишилося тільки відновити документи...

ОЛЬГА. Ярослав! Який ти молодець! Я вірила... Я знала! *(обнімає його)* Треба матері, батькові... порадувати їх!

ВАСИЛЬ. Тепер уже не треба сперечатися – будувати чи ремонтувати!

ОЛЬГА. Будувати! Тепер уже – будувати! В мене вже й проект давно готовий!

ВАСИЛЬ. Ти в мене просто розумничка!

ОЛЬГА та ВАСИЛЬ обнімаються.

ЯРОСЛАВ. Олю... Я давно хотів тобі сказати... Ось тут, на цьому фундаменті... Історичному... Знаєш, що? А може, ми... Як би це...

ОЛЬГА. Так...

ЯРОСЛАВ. Виходь за мене, Олю...

ОЛЬГА *(обіймає і його)* Ярославе...

ЯРОСЛАВ. Олю... Вийдеш?

ОЛЬГА. Звісно ж, так! Вийду!

Десь далеко чути пісню.

ЯРОСЛАВ. Збудуємо хату...

ВАСИЛЬ. Велику хату! Світлу, простору... Адже фундамент збудовано – на віки!

ОЛЬГА. І тут будуть жити наші діти... А потім – внуки! Правнуки!

ЯРОСЛАВ. А цю вишеньку збережемо... І ще посадимо... Щоб весною можна було відчинити вікно, і доторкнутися до гілочки в цвіту...

ОЛЬГА. А вечорами слухатимемо, як над вишнями густимуть хрущі... Адже вони колись густимуть, хлопці?

ВАСИЛЬ. Звісно ж, Олю... Мерщій до батьків! Ходімо, Ярославе! *(йдуть)*

ЯРОСЛАВ *(замріяно цитує)* "Садок вишневий коло хати... Хрущі над вишнями гудуть..." *(виходить слідом)*

Пісня стає голоснішою й голоснішою...

Завіса

Київ, 2011